

Covenant & Conversation

BASED ON THE TEACHINGS OF RABBI LORD JONATHAN SACKS 7"צט

VAYETSE

Tanrı'yla Karşılaşmak

- Rabi Sacks'ın burada özeti verilen yazısına [web sitemizden](#) ulaşabilirsiniz.

Tora'da anlatılan en etkili vizyonlardan biridir. Yaakov, gece tek başınayken, istirahat etmek için uzanır. Bir kâbus görmek yerine, rüyası ona bir aydınlanma sağlar:

[Yaakov belirli bir] yere geldi ve geceyi orada geçirdi; zira güneş batmıştı. O yerin taşlarından [birkaç tane] alıp başucuna koydu ve o yerde yattı. Bir rüya gördü: Ve işte – yere sabitlenmiş ve başı göklere kadar erişen bir merdiven vardı. Ve işte – Tanrı'nın melekleri onun üzerinde çıkıp iniyorlardı. Ve işte – A-Şem [Yaakov'un] üzerinde duruyordu...

Yaakov uykusundan uyandı. "A-Şem kesinlikle burada – ve ben bilmiyordum!" dedi. Korkmuştu. "Burası ne kadar da heybetli!" dedi. "Burası Tanrı'nın Evi'nden başka bir şey değil! Göklerin kapısı bu!"

Bu pasaja dayanarak, Hahamlarımız, Yaakov'un arvit (gece) duasını tesis ettiğini söylemişlerdir. Vayifga sözcüğü "geldi" veya "karşılaştı" manasına gelebildiği gibi, aynı zamanda "dua etti, yakardı" gibi anlamlara da gelebilir.

Ayrıca Hahamlarımızın anlayışına göre buradaki Makom, yani "yer" sözcüğü de Tanrı'yı (evrenin "yeri") kasteder. Böylece her gün edilen üç dua, Avot'la (üç atamız) bağlantılıdır: Avraam, her sabah edilen şahrit duasıyla, Yitshak, öğleden sonraları edilen minha duasıyla ve Yaakov da gece vakti edilen arvit [veya maariv] duasıyla ilişkilidir.

Duaların her biri, onu başlatan kişinin karakterini yansıtır. Avraam, sabahları – başlangıcı, manevi bir yolculuğa başlama cesaretini – temsil eder. Yitshak, öğleden sonrayı – devamlılığın sessiz kuvvetini, antlaşmayı ileri taşıyan kişinin istikrarlı inancını – temsil eder. Yaakov, geceyi – korku, kaçış, belirsizlik ve mücadeleyi – temsil eder. **Tanrı'yla, başkalarıyla ve kendisiyle mücadele eden kişidir.**

Ancak bir konu kafayı karıştırmaktadır. Talmud'daki bir görüşe göre, şahrit ve minha dualarının aksine, arvit duası zorunlu kabul edilmez. Ama eğer Yaakov da tıpkı babası ve büyükbabası gibi bir ibadet zamanı tesis etmişse, o zaman onun tefilası neden gönüllü edilen bir dua sınıfındadır?

Bunun derin açıklaması, her Ata'nın, Tanrı ile buluşma şeklinde yatar. Avraam "Tanrı'nın huzurunda durmuştur". Yitshak "tefekküre çıkmıştır". Yaakov ise Tanrı'yla "karşılaşmıştır" – vayifga baMakom. Bu onun planladığı bir dua veya aradığı bir deneyim değildi. Düşünceleri, kendisinden kaçmakta olduğu Esav'ın ve ona doğru yolculuk etmekte olduğu Lavan'ın üzerindeydi. Ve yine de, bu sıkıntılı

kalbin içine, Tanrı, melekler ve yerle gökleri birbirine bağlayan bir merdivene dair bir vizyon girmiştir. Bu, insanın değil, tamamen Tanrı'nın girişimiyle gerçekleşmiş bir buluşmaydı.

Yaakov'un duası işte bu nedenle sabit bir yükümlülük haline getirilemezdi. **Tanrı'nın mevcudiyetinin hayatlarımıza ne zaman aniden dâhil olacağını hiçbirimiz bilemez.**

İnanç odaklı yaşamın, bilinçli kontrolün ötesinde olan bir ögesi vardır. Eğer Avraam, Tanrı'ya doğru yolculuğumuzu ve Yitshak, Tanrı ile diyalogumuzu temsil ediyorsa, Yaakov da, Tanrı'nın, plansız, programsız, beklenmedik bir şekilde bizimle karşılaşmasını simgeler. Tanrısal mevcudiyetin hiçbir uyarı olmadan hayatımıza girdiği ve bizi dönüşüme uğramış halde bıraktığı andır bu.

Bu gibi deneyimler sıklıkla gece vakti, biz yalnızken, korkuyorken ve savunmasızken meydana gelir. İşte tam o zaman, en beklemediğimiz anda, hayatlarımız A-Şem'in ışığına gark olabilir. Aniden, mutlak bir katiyetle, yalnız olmadığımızı, Tanrı'nın burada olduğunu ve biz O'nu fark etmekte başarısız olsak da, aslında yol boyunca yanımızda durduğunu anlarız. İşte Yaakov, Tanrı'yı böyle bulmuştu – Avraam gibi O'nu arayarak veya Yitshak gibi diyalog yoluyla değil; korku ve yalnızlığın tam ortasında.

Yaakov, kaçış halindeyken tökezler ve düşer – ve kendisini Tanrı'nın onu bekleyen kollarının içinde bulur. Bu tür bir deneyimi yaşamış bir kimse onu hiç unutmaz. "Senin tüm bu zaman boyunca yanımda olduğunu, benimse bambaşka yerlere bakmakla meşgul olduğumu şimdi anlıyorum."

Yaakov'un duası buydu. Bizim konuştuğumuz zamanlar vardır; bir de bize konuşulan zamanlar vardır. **Dua her zaman, öngörülebilir nitelikte – sabit bir zaman ve yükümlülük meselesi – değildir. Dua aynı zamanda bir maruzluk, bir savunmasızlıktır. Tanrı bizi şaşırtabilir, bizi uykumuzdan uyandırabilir, düşerken bizi yakalayabilir.**

Şabat Sofrası İçin Tartışma Soruları

1. Tanrı'yı aramaktan ziyade O'nunla "karşılaşmak" ne anlama gelir? Hiç buna benzer bir şey hissettiniz mi?
2. Gündelik yaşamımızda Tanrı'nın varlığının farkına nasıl daha çok varabiliriz?
3. Tanah'ın başka neresinde gece vakti dini bir karşılaşma meydana gelmektedir?

Bir Ana Fikir

Bazen inanç, gayret göstermeyi bırakıp, basitçe uyanmak ve zaten hep orada var olagelmış olanı görmekle başlar. Yaakov, kriz anındayken A-Şem’le karşılaşır. Hayatın tedirgin anlarında ve kendimizi en yalnız hissettiğimiz zamanlarda bile A-Şem bizimledir.

Peraşayı Keşfedelim

HAZIRLAYAN: SARA LAMM

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN ÖĞRETİLERİNDEN ESİNLENİLMİŞTİR

Kısaca Peraşa

Yaakov Beer Şeva’dan ayrılır ve Haran’a doğru yola çıkar. Yolculuğu sırasında, dinlenmek için durur ve rüyasında, yerden göğe kadar uzanan, üzerinde malahimin (melekler) çıkıp indiği bir merdiven görür. A-Şem belirir ve Yaakov’a, üzerinde yattığı toprakların, onun soyuna ait olacağına dair söz verir. Yaakov uyandığı zaman, uyurken başını yaslamış olduğu taşı bir anıt olarak dikerek bu yerin A-Şem’in Evi haline geleceğini ilan eder.

Haran’da Yaakov, dayısı Lavan için çalışır ve onun küçük kızı Rahel’e âşık olur. Bitiminde Rahel ile evlenmek şartıyla üstlenmeyi kabul ettiği yedi yıllık çalışmanın ardından, Lavan Yaakov’u aldatarak ona Rahel yerine Lea’yı verir. Yaakov bunun ardından yedi yıl daha çalışmayı kabul ederek Rahel’le de evlenir. Lea altı oğul – Reuven, Şimon, Levi, Yeuda, Yisahar ve Zevulun – ve bir kız – Dina – doğurur. Rahel uzun bir süre boyunca çocuksuz kalır, ama sonunda Yosef’i dünyaya getirir. Rahel ve Lea’nın Yaakov’la evlendirdikleri cariyeleri Bila ve Zilpa da dört oğul daha doğururlar: Dan, Naftali, Gad ve Aşer. Yirmi yıllık bir dönemin sonunda Yaakov eve dönmeye hazırdır. Lavan onu geciktirmeye çalışır, ama Yaakov ailesi ve mallarıyla birlikte gizlice Haran’dan ayrılır. Lavan onun peşine düşer, ancak A-Şem, Lavan’ı, Yaakov’a zarar vermemesi konusunda uyarır. Yaakov ve Lavan, Gal-Ed Dağı’nda bir berit şalom (barış antlaşması) yaparlar ve yollarını ayırırlar. Yaakov Erets Yisrael’e doğru yoluna devam ederken, bir kez daha malahim tarafından karşılanır.

Peraşı Aktivitesi

Gerçek mi, Aldatmaca mı?

Herkes sırayla, masadaki diğer oyuncularından biri hakkında üç cümle söyleyecek. Bu cümlelerin ikisi gerçek, biri ise hafifçe abartılı olacak veya küçük bir aldatmaca içerecek.

Ailenin geri kalanı dikkatle dinleyecek ve cümlelerin hangisinin “aldatmaca” olduğunu tahmin etmeye çalışacak. Bazen size en yakın insanlar söz konusu olduğunda bile her şey görüldüğü gibi değildir!

HER YAŞ İÇİN BİR HİKÂYE

Tünellerde Tefilin

20 yaşındaki asker Matan Angrest 7 Ekim’de Hamas tarafından rehin alındığı zaman, tank mürettebatının hayatta kalan son üyesiydi. Yaralı halde Gazze’nin derinliklerine kaçırılan Matan neredeyse iki yılını esaret altında geçirdi.

Neler olacağını bilmenin hiçbir yolu yoktu. Bunlar karanlık günlerdi. Yine de, karanlığın içindeyken bile, Matan inancına sıkıca tutundu.

“Bir çift tefilin, bir dua kitabı ve bir Tanah talep ettim” diye anlattı serbest kaldığında. “Her nasılsa bana bunları getirdiler. O günden itibaren günde üç kez dua ettim: sabah, öğleden sonra ve akşam. Bu bana kuvvet verdi. Beni korudu.”

Bu çileli dönem boyunca Matan hem fiziksel hem de duygusal işkenceye maruz kaldı. Esir alan adamlar bir yandan canını acıtıyor, bir yandan da yalanlarla onun cesaretini kırmaya çalışıyorlardı. Fakat Matan vazgeçmeyi reddetti. Uzun aylar boyunca, aralarında Gali Berman ve Keith Siegel’in de bulunduğu başka rehinelerle birlikte tutuldu. Birlikte dua ettiler, şarkı söylediler ve Tora’yı tekrar tekrar okudular. “Artık tüm peraşaları ezbere biliyorum” dedi Matan.

Daha sonraları, karanlık bir tünelde tek başına tutulmaya başladığında da dua etmeye ve şarkı söylemeye devam etti. “En derin tünellerde bile insanın ruhu esir alnamaz” dedi.

Onlarca yıl öncesinde, Natan Sharansky’nin hapsedildiği SSCB’de, KGB onun Teilim kitabına el koymuştu. Bunun kendisine iade edilmesini sağlamak için üç yıl süren uluslararası bir kampanya gerekmişti. Ve o zaman Sharansky, Teilim’i okumaya başlamıştı. Teilim 23’te bir pasuğa rastladı: Gam ki eleh bege tsalmavet lo ira ra, ki Ata imadı: “Ölüm gölgesi vadisinde yürüdüğümde dahi kötülükten korkmam, çünkü Sen benimlesin.” Daha sonraları Sharansky “Sanki hapiste bu sözleri

bana Tanrı söylüyormuş gibi hissetmişim” diye anlatacaktı. Matan ve Natan, ilk olarak Yaakov’un keşfettiği bir gerçeği anlamışlardı. Ümitsizliğin derinliklerinde, Tanrı bize yakın durur.

TORA İLE DİYALOG

Kartlar ve Sohbet

Kartlar ve Sohbet destelerimiz her *perasha* için bir kart içermektedir. Kartın bir yüzünde Tora’dan, üzerinde düşünmek ve tartışmak üzere ilginç bir soru bulacaksınız. Diğer yüzde Rabi Sacks’tan, *perasha*nın üzerine yeni bir ışık tutacak bir fikri keşfedeceksiniz.

“Yaakov Rahel’e öfkeleni ve ‘Seni çocuk sahibi olmaktan alıkoyan Tanrı’nın yerinde miyim ben’ dedi” (Bereşit 30:2).

Rahel, anne olabilmeye can attığı için acı içinde Yaakov’a yakındığı zaman, Yaakov onu sakinleştirmek yerine öfkeyle yanıt vermiştir.

SORU:

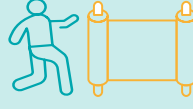
Nn çok önemsedğimiz insanlara gerçekten kulak vermek, bazen bize zor gelse de, neden önemlidir?

Rabi Sacks, Bereşit 30:2 açıklamalarında (Koren Sacks Humash’ta) buna bir cevap önerir:

“Sevdiğiniz ve sizi seven kişileri tüm dikkatinizle dinleyin. Dinlemek kolay değildir. İtiraf ediyorum, ben bunu aşılması güç denebilecek kadar zor bulurum. Ama sadece dinlemek, ruhla ruh, ben ile öteki ve ben ile Tanrısal arasındaki uçuruma köprü olur. Yahudi maneviyatı, dinleme sanatıdır.”

• Kartlar ve Sohbet hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/cards-and-conversation> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

Pratikte Peraşa

HAFTANIN MİTSVASI

“Anıt olarak diktiğim bu taş Tanrı’nın Evi haline gelecek. Ve bana verdiğin her şeyin onda birini Sana adayacağım” (Bereşit 28:22).

“Teruma peraşasının, ‘katkı’ veya ‘bağış’ anlamına gelen ve hayatı dönüştürme gücüne sahip olan isminin sırrı budur. Tanrı ile buluşmanın en iyi yolu vermektir.

“Verme eyleminin ta kendisi, verdiklerimizin bize verilenlerin bir parçası olduğunu anlamaktan kaynaklanır veya bizi bu anlayışa götürür. Bu bir teşekkür şeklidir, bir şükran hareketidir. İnsan zihninde Tanrı’nın varlığı ile Tanrı’nın yokluğu arasındaki fark budur.

“Tanrı taş bir evde yaşamaz. Verenlerin kalplerinde yaşar.

– Rabi Sacks

PRATİK KONUŞALIM

Siz nasıl vereceksiniz?

Yaakov rüyasından uyandığı zaman bir vaatte bulunmuştur. Bu vaat, maaser, yani bize bahşedilen nimetlerin onda birini, başkalarına yardım etmek suretiyle A-Şem’e verme mitsvasının temeli haline gelmiştir.

Rabi Sacks, Yaakov’un, A-Şem’in mevcudiyetini fark ettiği zaman hemen kendi benliğinin ötesine bakmaya başladığını öğretir. Dua etmek ve vermek – her ikisi de bizi “Hayattan neler istiyorum?” sorusundan, “Hayat benden neler istiyor?” sorusuna taşır.

Yaakov’un merdiveni göklerle yeryüzünü birbirine bağlıyordu. Maaser o bağlantıyı canlı tutar. Sahip olduklarımızı paylaştığımız zaman, şükran duygusunu eyleme dönüştürür ve kutsiyeti, çevremizdeki dünyada bir gerçek haline getiririz.

Şunu Bir Dene

GENÇ ÖĞRENCİLER

Her hafta, ihtiyaç sahibi birine vermek veya evdeki ya da okuldaki bir tsedaka kumbarasına atmak için az bir miktar para veya küçük bir eşya ayırın.

Verdiğinizde, ne verdiğinizi ve onun nereye gittiğini düşünün. Her verme eylemi önemlidir!

İLERİ DÜZEYLİ ÖĞRENCİLER

A-Şem'in size neler verdiğі hakkında düşünün: zaman, yetenek ve kaynaklar. Bu hafta içinde bunun bir kısmını geri vermek için yollar arayın.

Düzenli bağış yapmak büyük değer taşır. Giysi bağışlama kampanyaları düzenlemek, fırın işi ürünler satmak, sığınaklar için konserve ürünler toplamak ve bunlar gibi başka iddialı projeler de, öne çıkıp büyük bir fark yaratmanın harika yollarıdır.

“Yapmak istediklerinize yapılması gerekenlerin bulunduğu yer, Tanrı'nın olmanızı istediği yerdir.”

–Rabbi Sacks

RABİ SACKS EŞLİĞİNDE BİR PASUĞU DERİNLEMESİNE İNCELEYELİM

Katmanlı Öğrenim

Rabi Sacks'ın çeviri ve açıklamalarıyla Koren Sacks Humash'tan aktardığımız bakış açılarıyla, Tora'da adım adım ilerleyin. Her adım sizi biraz daha derine götürecek ve tıpkı Rabi Sacks'ın öğrettiği gibi 'Sohbet olarak Tora'yı davet edecektir.

Yitshak'ın Rivka'yla karşılaştığı anın öncesini inceleyelim.

KATMAN 1: TORA NİN METNİNE BAK

Bereşit 29:25

וַיְהִי בִבְקָרָה, וְהִנֵּה-הוּא לֹאֵהָ; וַיֹּאמֶר אֶל-לֵבָן, מַה-זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי--הֲלֹא בְרַחֵל עַבְדָּתִי עָמָה, וְלִמָּה רָמִיתָנִי.

KATMAN 2: RABİ SACKS İN ÇEVİRİSİNİ OKU

“Sabah olduğunda – ve işte, Lea ydı! Yaakov Lavan a ‘Nedir bu bana yaptığın? Sana Rahel için hizmet etmemiş miydin? Niçin beni aldattın?’ dedi.”

KATMAN 3: ANLAMI HAKKINDA DÜŞÜN

Metne dikkatle kulak verin. Yaakov un Lavan a çıkışırken kullandığı sözcük – “Niçin beni aldattın [rimifani]? – Yitshak ın, Yaakov un Esav a verilecek olan berahayı alırken gösterdiği davranışı tarif etmekte kullandığı sözcükle aynı köke sahiptir: “Kardeşin bana hileyle [mirma] geldi. Bu kez Yaakov aynı hikâyenin diğer tarafındadır.”

Belki de Tora bizi, bu sözleri yakından dinlemeye, aradaki paralelliği görmeye ve yaptığımız tercihlerin nasıl da bize geri dönerek, zaman içinde daha dürüst ve namuslu olmamıza yardımcı olduğunu fark etmeye davet etmektedir. Yaakov, bu can yakan an yoluyla, aldatılmanın nasıl bir şey ve değişimin ne demek olduğunu anlamaya başlamaktadır.

- Hayat karşımıza çeşitli sınavlar çıkardığında gelişim ve özeleştiri fırsatlarını nasıl tespit edebiliriz?

KATMAN 4: RABI SACKS'IN AÇIKLAMASINI ÖĞREN

Avot'tan öğrenilecek çok şey vardır: Onlara dair okuduğumuz her şey, onların hem başarılarından hem de hatalarından ders almamızı amaçlar. Yaakov ve Lavan'ın hikâyesi bir hilekârlık hikâyesinden çok daha ötedir. Bir zamanlar başkalarının yüzleşmesine yol açtığımız deneyimlerin ta kendisini bizzat yaşayarak gelişmekle ilgilidir.“

Acaba Lavan bunun, bir bakıma Yaakov'un daha önce başka bir yerde yaptığıyla aynı şey olduğunu bilmekte midir? Buradaki ironi kasıtlı olmayabilir. Belki Lavan bunu bilmemektedir, ama biz, okuyucular, bilmekteyiz. Ve tabii ki Yaakov da bilmektedir.

Eğer bu ipuçları, bu bölümü nasıl okumak gerektiğine dair bir sinyal veriyorsa, o zaman bu anlatım, Tora'nın en temel ahlaki aksiyomu olan mida keneged mida, yani“ kısasa kısas (Şabat 105b) prensibinin, içerdği dram açısından emsalsiz bir örneğidir. Aldatanlar, aldatılacaklardır.

KATMAN 5: DÜŞÜN VE CEVAP VER

Kendi sorularınızı da ekleyin! Öğrendiklerinizi Tora'daki diğer örneklerle ve kendi yaşamınıza da uygulayın...

1. Sizce Lavan'ın Yaakov'u aldatmasıyla Yaakov'un, babasını aldatması (geçen haftaki peraşada) arasında bir fark var mıdır? Neden evet veya neden hayır?
2. Acaba A-Şem, Yaakov'un, bir zamanlar sebep olduğu türden bir aldatmacanın kurbanı olmasına neden izin vermiş olabilir?
3. Haksız bir davranışa maruz kalmak bir insanın gelişmesine veya hayatı farklı bir gözle görmesine yardımcı olabilir mi? Acaba bir kişinin, daha güçlü bir kişisel gelişim hikâyesine sahip olmak için, haksızlığa uğramaya ihtiyacı olması şart mıdır?

Koren Sacks Humash hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/books/the-koren-sacks-humash> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

The Rabbi Sacks Legacy, Rabi Lord Jonathan Sacks'ın bir Tora öğretmeni, bir liderler lideri ve ahlaki bir ses olarak zaman üstü ve evrensel hikmetini devam ettirmektedir.

Rabi Sacks'ın birçok yazısını, yayınlarını ve konuşmalarını keşfetmek veya Legacy'nin çalışmalarını desteklemek için www.RabbiSacks.org, adresini ziyaret edin ve The Rabbi Sacks Legacy'yi sosyal medyada takip edin: @RabbiSacks

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.